TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2026 m. birželio 25 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas – Direktyva 2009/103/EB – 1 straipsnio 2 punktas ir 3, 18 bei 28 straipsniai – Sąvoka „nukentėjęs asmuo“ – Turtinę žalą dėl eismo įvykių patyrusių asmenų skolinių reikalavimų, kylančių iš motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo, perleidimas verslininkui – Perėmėjo teisė kreiptis į teismą ir reikalauti iš atitinkamų draudimo įmonių įvykdyti perleistą skolinį reikalavimą“

Byloje C-277/25

dėl *Sąd Rejonowy w Gdyni* (Gdynios apylinkės teismas, Lenkija) 2025 m. balandžio 7 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2025 m. balandžio 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Helpfind Funding SARL,

GC,

Nova DELTA XALTUM sp. z o.o. sp. k.

prieš

Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji ALLIANZ Polska S.A.,

Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.,

Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA S.A.,

Generali Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.,

Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń ERGO Hestia S.A.,

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Condinanzi, teisėjai N. Jääskinen ir A. Kornezov (pranešėjas),

generalinis advokatas N. Emiliou,

* Proceso kalba: lenkų.

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Helpfind Funding SARL*, atstovaujamos *adwokat* Ł. Adamczyk,

– GC, atstovaujamos *radca prawny* K. Karczewski,

– *NOVA DELTA XALTUM sp. z o.o. sp. k.*, atstovaujamos *radca prawny* Ł. Gil,

– *Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji ALLIANZ Polska S.A.*, atstovaujamos *radca prawny* C. Kosmus,

– *Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.*, atstovaujamos *radca prawny* Ł. Kojara,

– *Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń ERGO HESTIA S.A.*, atstovaujamos *radca prawny* P. Stachwiuk,

– Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna ir D. Lutostańska,

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos J. Očková, M. Smolek ir J. Vláčil,

– Europos Komisijos, atstovaujamos G. Goddin, A. Manzaneque Valverde ir J. Szczodrowski,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/103/EB dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo patikrinimo (OL L 263, 2009, p. 11) 1 straipsnio 2 punkto ir 3, 18 bei 28 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant penkis *Helpfind Funding SARL*, GC ir *NOVA DELTA XALTUM sp. z o.o. sp. k.* ginčus su draudimo įmonėmis *Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji ALLIANZ Polska S.A.*, *Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.*, *Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji WARTA S.A.*, *Generali Towarzystwo Ubezpieczeń S.A.* ir *Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń ERGO Hestia S.A.* dėl turtinės žalos, padarytos per eismo įvykius, atlyginimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2009/103 1, 2, 20 ir 30 konstatuojamosios dalyse nurodyta:

„(1) 1972 m. balandžio 24 d. Tarybos direktyva 72/166/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo įgyvendinimu, suderinimo [(OL L 103, 1972, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 10)], 1983 m. gruodžio 30 d. Antroji Tarybos direktyva 84/5/EEB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo [(OL L 8, 1984, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 3)], 1990 m. gegužės 14 d. Trečioji Tarybos direktyva 90/232/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo [(OL L 129, 1990, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 249)], 2000 m. gegužės 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/26/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (Ketvirtoji transporto priemonių draudimo direktyva) [(OL L 181, 2000, p. 65; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 3 t., p. 331)] buvo keletą kartų <…> iš esmės keičiamos. Siekiant aiškumo ir racionalumo šios keturios direktyvos ir 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/14/EB, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 72/166/EEB, 84/5/EEB, 88/357/EEB ir 90/232/EEB bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/26/EB dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo [(OL L 149, 2005, p. 14)], turėtų būti kodifikuotos.

(2) Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas (toliau – transporto priemonių draudimas) yra ypač svarbus Europos piliečiams, nepriklausomai nuo to, ar jie yra draudėjai, ar įvykio metu nukentėję asmenys. Jis taip pat labai svarbus draudimo įmonėms, nes sudaro didelę ne gyvybės draudimo veiklos [Europos] Bendrijoje dalį. Transporto priemonių draudimas taip pat daro įtaką laisvam asmenų ir transporto priemonių judėjimui. Todėl transporto priemonių draudimo vidaus rinkos stiprinimas ir konsolidavimas turėtų būti svarbiausias Bendrijos veiksmų finansinių paslaugų srityje tikslas.

<…>

(20) Turėtų būti užtikrinta, jog su nukentėjusiais asmenimis eismo įvykio metu bus elgiamasi vienodai, nepaisant to, kur Bendrijoje įvyko įvykis.

<…>

(30) Teisė pasinaudoti draudimo sutartimi ir tiesiogiai pateikti reikalavimą atlyginti žalą draudimo įmonei yra labai svarbi ginant nukentėjusį asmenį motorinės transporto priemonės sukelto įvykio atveju. Siekiant palengvinti veiksmingą ir greitą žalos sureguliavimą bei kiek įmanoma išvengti brangiai kainuojančių teismo procesų, teisė tiesiogiai pareikšti ieškinį įvykį sukėlusio asmens civilinę atsakomybę apdraudusiai draudimo įmonei turėtų būti numatyta visiems asmenims, nukentėjusiems motorinių transporto priemonių sukeltuose įvykiuose.“

4 Direktyvos 2009/103 1 straipsnio „Sąvokų apibrėžtys“ 2 punktas suformuluotas taip:

„Šioje direktyvoje:

<…>

2) nukentėjęs asmuo – bet kuris asmuo, turintis teisę gauti transporto priemone padarytos bet kokios žalos atlyginimą“.

5 Šios direktyvos 3 straipsnio „Pareiga apdrausti transporto priemones“ pirmoje pastraipoje nurodyta:

„Kiekviena valstybė narė, laikydamasi 5 straipsnio, imasi visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad būtų apdrausta transporto priemonių, kurių įprastinė buvimo vieta yra jos teritorijoje, valdytojų civilinė atsakomybė.“

6 Šios direktyvos 12 straipsnyje „Specialios nukentėjusių asmenų kategorijos“ numatyta:

„1. Nepažeidžiant 13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, 3 straipsnyje minimas draudimas apima atsakomybę dėl visiems keleiviams, išskyrus vairuotoją, padarytos žalos dėl transporto priemonės naudojimo.

2. Apdraustojo, vairuotojo, ar bet kurio kito asmens, kuris pagal civilinę teisę įvykio atveju turi atsakyti ir kurio atsakomybė apdrausta 3 straipsnyje nurodytu draudimu, šeimos nariams draudimo apsaugos žalos jų asmeniui atveju negalima netaikyti dėl jų ryšio su tuo asmeniu.

3. 3 straipsnyje nurodytas draudimas apima draudimo apsaugą žalos asmeniui ir turtui atveju, jei tą žalą patiria pėstieji, dviratininkai ir kiti nemotorinių transporto priemonių valdytojai, kurie pagal nacionalinę civilinę teisę dėl įvykio, susijusio su motorine transporto priemone, turi teisę į padarytos žalos atlyginimą.

Šis straipsnis nepažeidžia nei nuostatų dėl civilinės atsakomybės, nei nuostatų dėl žalos dydžio.“

7 Šios direktyvos 18 straipsnyje „Teisė pareikšti tiesioginį ieškinį“ nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad nukentėjusiosios šalys pagal 3 straipsnį apdraustos transporto priemonės sukeltuose įvykiuose, turėtų teisę tiesiogiai pareikšti ieškinį įvykį sukėlusio asmens civilinę atsakomybę apdraudusiai draudimo įmonei.“

8 Direktyvos 2009/103 28 straipsnio „Būtiniausi reikalavimai“ suformuluotas taip:

„1. Pagal Sutartį valstybės narės gali išlaikyti jau priimtas arba priimti naujas nuostatas, kurios žalą patyrusiai šaliai yra palankesnės už tas, kurios yra būtinos, kad būtų laikomasi šios direktyvos.

<…>“

Lenkijos teisė

9 2003 m. gegužės 22 d. *Ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych* (Įstatymas dėl privalomojo draudimo, draudimo garantijų fondo ir Lenkijos motorinių transporto priemonių draudėjų biuro rizikos; Dz. U. Nr. 124, 2003, pozicija 1152), iš dalies pakeisto (Dz. U., 2023, pozicija 2500),19 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Asmuo, nukentėjęs dėl įvykio, kuriam taikoma privalomojo civilinės atsakomybės draudimo sutartis, gali pareikšti ieškinį tiesiogiai draudimo įmonei. Draudimo įmonė nedelsdama informuoja apdraustąjį apie pareikštą ieškinį.“

10 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikomos redakcijos *Ustawa – Kodeks cywilny* (Įstatymas dėl civilinio kodekso, toliau – Civilinis kodeksas) 58 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Teisės aktas, kuris prieštarauja įstatymui arba kuriuo siekiama apeiti įstatymą, yra negaliojantis, nebent atitinkamoje nuostatoje numatyta kitaip, be kita ko, tai, kad negaliojančios teisės akto nuostatos pakeičiamos atitinkamomis įstatymo nuostatomis.“

11 Civilinio kodekso 509 straipsnyje numatyta:

„1. Kreditorius gali be skolininko sutikimo perleisti reikalavimą trečiajam asmeniui (reikalavimo perleidimas), jei tai neprieštarauja įstatymui, sutarties nuostatai arba prievolės pobūdžiui.

2. Kartu su reikalavimu perėmėjui pereina visos su juo susijusios teisės, visų pirma reikalavimas dėl delspinigių.“

12 Šio kodekso 822 straipsnio 1 ir 4 dalyse nustatyta:

„1. Pagal civilinės atsakomybės draudimo sutartį draudikas įsipareigoja sumokėti sutartyje nurodytą kompensaciją už draudėjo ar apdraustojo asmens tretiesiems asmenims padarytą žalą.

<…>

4. Asmuo, turintis teisę į dėl įvykio, kuriam taikoma civilinės atsakomybės draudimo sutartis, patirtos žalos atlyginimą, gali pareikšti ieškinį tiesiogiai draudikui.“

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

13 Įvykus penkių motorinių transporto priemonių eismo įvykiams, asmenys, dėl šių eismo įvykių patyrę materialinę žalą, gavo žalos atlyginimą iš draudimo įmonių, kuriose už šiuos įvykius atsakingi asmenys buvo apsidraudę motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu.

14 Manydami, kad žalos atlyginimas yra nepakankamas, ją patyrę asmenys su verslininkais, kurių veikla iš esmės apima skolų pirkimą ir susigrąžinimą, sudarė skolinių reikalavimų perleidimo sutartis, pagal kurias šie verslininkai už atlygį įgijo skolinius reikalavimus, kuriuos žalą patyrę asmenys manė vis dar turintys atitinkamų draudimo įmonių atžvilgiu. Kiekvienu atveju skolinis reikalavimas iš esmės buvo lygus skirtumui tarp numatomos viso patirtos turtinės žalos atlyginimo sumos ir žalą patyrusiam asmeniui jau sumokėto žalos atlyginimo dydžio.

15 Sudarius šias sutartis, perėmėjos *Sąd Rejonowy w Gdyni* (Gdynės apylinkės teismas, Lenkija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pareiškė ieškinius atitinkamoms draudimo įmonėms reikalaudamos, kad šios įvykdytų skolinius reikalavimus, kuriuos jos įgijo iš perleidėjų pagal minėtas sutartis.

16 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad sudarydami šias sutartis perleidėjai nežinojo apie papildomas žalos atlyginimo sumas, į kurias tam tikrais atvejais jie galėjo pretenduoti, nes perleidimo sutartyse šios sumos nebuvo nurodytos. Vienas iš perleidėjų tame teisme teigė, kad nebūtų sutikęs perleisti savo reikalavimo, jei būtų žinojęs, kokią papildomą sumą jis galėjo gauti, o kitas nurodė, kad bet kuriuo atveju tai būtų padaręs, siekdamas greitai gauti atlygį už savo parduodamą reikalavimą.

17 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal perleidimo sutartis perėmėjų reikalaujamos sumos kartais gerokai viršijo atlygį, kurį perleidėjai gavo pagal šias sutartis.

18 Atsakovės pagrindinėje byloje, t. y. draudimo įmonės, apdraudusios asmenų, atsakingų už pagrindinėse bylose nagrinėjamus įvykius, civilinę atsakomybę, teigia, kad žalos atlyginimo sumos, kurias jos jau sumokėjo perleidėjams, atitinka visą žalos atlyginimą, į kurį jie turėjo teisę. Be to, jos ginčija perėmėjų teisę kreiptis į teismą ir teigia, kad pagal taikytiną nacionalinę teisę nagrinėjamos perleidimo sutartys yra negaliojančios dėl to, kad egzistuoja disproporcija tarp pagal šias sutartis perėmėjų reikalaujamo žalos atlyginimo dydžio ir perleidėjų pagal tas sutartis gauto atlygio.

19 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagal nacionalinę teisę, kaip ji išaiškinta nusistovėjusioje nacionalinėje jurisprudencijoje, reikalavimai dėl turtinės žalos, patirtos dėl eismo įvykių, nėra asmeninio pobūdžio, todėl šių reikalavimų pobūdis netrukdo jų perleisti ir, vadinasi, jame nagrinėjamos perleidimo sutartys pagal nacionalinę teisę negali būti laikomos negaliojančiomis.

20 Vis dėlto šiam teismui kyla klausimas, ar nacionalinė teisė, kaip ji išaiškinta nacionalinėje jurisprudencijoje, yra suderinama su pagrindiniu Direktyvos 2009/103 tikslu, t. y. apsaugoti per eismo įvykius nukentėjusius asmenis, nes jo nagrinėjamose perleidimo sutartyse perleidėjams numatytas atlygis atitinka tik dalį žalos atlyginimo sumų, kurių perėmėjos reikalauja iš atitinkamų draudimo įmonių pagal šias sutartis. Konkrečiai jam kyla klausimas, ar šios direktyvos 1 straipsnio 2 punktas ir 3, 18 bei 28 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias asmeniui, patyrusiam turtinę žalą per eismo įvykį ir manančiam, kad jis negavo viso šios žalos atlyginimo, leidžiama perleisti trečiajam asmeniui dalį savo skolinio reikalavimo, kurį jis mano vis dar turintis atitinkamos draudimo įmonės atžvilgiu ir kuris iš esmės lygus skirtumui tarp viso žalos atlyginimo vertės ir žalą patyrusiam asmeniui draudimo įmonės jau sumokėto žalos atlyginimo dydžio, dėl ko trečiasis asmuo gali savo vardu ir sąskaita kreiptis į teismą ir reikalauti iš šios įmonės įvykdyti šį reikalavimą.

21 Šiomis aplinkybėmis *Sąd Rejonowy w Gdyni* (Gdynios apylinkės teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2009/103] 3, 18 ir 28 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama pripažinti galiojančia ir vykdytina sutartį, sudarytą su nukentėjusiu asmeniu, kuris, negavęs viso dėl eismo įvykio patirtos žalos atlyginimo, trečiajam asmeniui perleidžia savo teisę gauti visą žalos atlyginimą iš draudimo įmonės, apdraudusios asmens, atsakingo už eismo įvykį, padarytą naudojant transporto priemonę, civilinę atsakomybę ?

2. Ar minėti straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos pirmajame klausime aprašytas trečiasis asmuo negali būti laikomas Direktyvos 2009/103 1 straipsnio 2 punkte nurodytu asmeniu, turinčiu teisę į transporto priemone padarytos žalos atlyginimą?

3. Ar minėti Direktyvos 2009/103 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos pirmajame klausime aprašytas trečiasis asmuo negali būti laikomas turinčiu teisę tiesiogiai pareikšti ieškinį jame nurodytai draudimo įmonei?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumo

22 Dalis ieškovių pagrindinėse bylose iš esmės teigia, kad nereikia atsakyti į klausimus, pateiktus siekiant išspręsti pagrindines bylas, nes jokia Direktyvos 2009/103 nuostata nedraudžia asmenims, patyrusiems turtinę žalą per eismo įvykį, perleisti trečiajam asmeniui reikalavimų, kylančių iš jų civilinės atsakomybės draudimo, nes tokių reikalavimų perleidimo sutartis reglamentuoja nacionalinė teisė. Taigi, šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą esą tik nepagrįstai vilkina procesą šį prašymą pateikusiame teisme.

23 Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad ieškovių pagrindinėje byloje pateiktu argumentu iš tikrųjų keliamas klausimas, ar pagal Direktyvą 2009/103 leidžiama perleisti skolinius reikalavimus, kylančius iš motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo, trečiajam asmeniui, kuris, kaip perėmėjas, gali savo vardu ir sąskaita kreiptis į teismą ir reikalauti įvykdyti jam perleistus reikalavimus, vadinasi, ši problema susijusi su pateiktų klausimų esme, o ne su jų priimtinumu. Todėl šį argumentą reikia išnagrinėti nagrinėjant šiuos klausimus iš esmės (pagal analogiją žr. 2024 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Consiglio nazionale delle Ricerche*, C-439/23, EU:C:2024:773, 27 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

24 Vadinasi, prejudiciniai klausimai yra priimtini.

Dėl esmės

25 Trimis klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2009/103 1 straipsnio 2 punktas ir 3, 18 bei 28 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias asmeniui, patyrusiam turtinę žalą per eismo įvykį ir gavusiam iš transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo įmonės žalos atlyginimą, tačiau manančiam, kad šis atlyginimas nekompensuoja visos žalos, už atlygį perleisti trečiajam asmeniui

savo skolinį reikalavimą, lygų skirtumui tarp numatomos viso šios žalos atlyginimo vertės ir žalos atlyginimo, kurį jam jau sumokėjo ši įmonė, dydžio, dėl ko trečiasis asmuo gali savo vardu ir sąskaita kreiptis į teismą ir reikalauti, kad ši įmonė įvykdytų šį reikalavimą.

26 Šiuo klausimu pirmiausia reikia konstatuoti, kad jokioje Direktyvos 2009/103 nuostatoje nereglamentuojamas nei asmens, patyrusio turtinę žalą dėl eismo įvykio, skolinių reikalavimų, kylančių iš motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo sutarties, perleidimas trečiajam asmeniui, nei perėmėjo teisė kreiptis į nacionalinius teismus dėl tokių reikalavimų įvykdymo.

27 Reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2009/103 3 straipsnio pirmą pastraipą valstybės narės, laikydamosi šios direktyvos 5 straipsnio, turi imtis visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad būtų apdrausta transporto priemonių, kurių įprasta buvimo vieta yra jų teritorijoje, valdytojų civilinė atsakomybė.

28 Kaip nustatyta Direktyvos 2009/103 1 konstatuojamojoje dalyje, ja kodifikuotos Direktyva 72/166, Antroji direktyva 84/5, Trečioji direktyva 90/232, Direktyva 2000/26 ir Direktyva 2005/14. Tose direktyvose laipsniškai tikslinamos valstybių narių pareigos privalomojo motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo srityje. Jomis buvo siekiama, pirma, užtikrinti laisvą tiek transporto priemonių, kurių įprasta buvimo vieta yra Europos Sąjungos teritorijoje, tiek jose esančių asmenų judėjimą ir, antra, garantuoti, kad per šių transporto priemonių sukeltus eismo įvykius nukentėję asmenys būtų vertinami vienodai, neatsižvelgiant į konkrečią Sąjungos teritorijos vietą, kur įvyko eismo įvykis (šiuo klausimu žr. 2024 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Matmut*, C-236/23, EU:C:2024:761, 29 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

29 Be to, iš Direktyvos 2009/103 2 ir 20 konstatuojamųjų dalių matyti, kad ja siekiama tų pačių tikslų kaip ir kitomis pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytomis direktyvomis (žr. 2024 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Matmut*, C-236/23, EU:C:2024:761, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

30 Iš Sąjungos teisės aktų privalomojo draudimo srityje raidos matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas šio tikslo apsaugoti per šių transporto priemonių sukeltus įvykius nukentėjusius asmenis siekė nuolat ir vis intensyviau (2024 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Matmut*, C-236/23, EU:C:2024:761, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija)

31 Taigi pagal Direktyvą 2009/103 valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad motorinių transporto priemonių, kurių įprasta buvimo vieta yra jų teritorijoje, valdytojų civilinė atsakomybė būtų apdrausta, joje, be kita ko, nurodytos žalos rūšys ir nukentėję tretieji asmenys, kuriems turi būti taikomas tas draudimas (2022 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung*, C-577/21, EU:C:2022:992, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

32 Pareiga motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu apsidrausti nuo šiomis transporto priemonėmis padarytos žalos tretiesiems asmenims vis dėlto skiriasi nuo šios žalos atlyginimo pagal draudėjo civilinės atsakomybės draudimą apimties. Pirmoji apibrėžta ir užtikrinta Sąjungos teisės aktais, o antroji iš esmės reglamentuojama nacionalinės teisės (2022 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung*, C-577/21, EU:C:2022:992, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

33 Remiantis Direktyvos 2009/103 tikslu ir jos tekstu darytina išvada, kad ja, kaip ir ja kodifikuotomis direktyvomis, nesiekiama suderinti valstybėse narėse taikomos civilinės atsakomybės tvarkos ir kad šiuo metu galiojančioje Sąjungos teisėje valstybėms narėms palikta laisvė nustatyti motorinių

transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės už sukeltus draudžiamuosius įvykius tvarką (2022 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung*, C-577/21, EU:C:2022:992, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

34 Taigi, atsižvelgiant, pavyzdžiui, į Direktyvos 2009/103 1 straipsnio 2 dalį, pagal šiuo metu galiojančią Sąjungos teisę, nustatydamos civilinės atsakomybės tvarką, valstybės narės iš principo yra laisvos numatyti, kokia motorinėmis transporto priemonėmis padaryta žala turi būti privalomai atlyginta, šios žalos atlyginimo apimtį ir asmenis, turinčius teisę į tokį atlyginimą (2022 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung*, C-577/21, EU:C:2022:992, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

35 Vis dėlto šia direktyva ši laisvė ribojama, nes, pirma, pagal ją draudimo apsauga privalo apimti joje nustatyto minimalaus dydžio tam tikros žalos atlyginimą (šiuo klausimu žr. 2022 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung*, C-577/21, EU:C:2022:992, 38 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos nematyti, kad motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo įmonių asmenims, patyrusiems pagrindinėje byloje nagrinėjamą turtinę žalą, išmokėtas žalos atlyginimo dydis buvo mažesnis už šį minimalų dydį.

36 Antra, Direktyvoje 2009/103 ši laisvė taip pat ribojama tiek, kiek kalbant apie asmenis, kurie turi teisę į žalos atlyginimą pagal šią direktyvą, viena vertus, jos 12 straipsnyje nurodytos konkrečios nukentėjusių asmenų, kurie laikomi ypač pažeidžiamais, kategorijos ir nustatyta, kad to straipsnio 1 ir 2 dalyje nurodytų kategorijų asmenis privaloma drausti nuo žalos asmeniui, o to straipsnio 3 dalyje nurodytų kategorijų asmenis – nuo žalos asmeniui ir turtui, jeigu jie turi teisę į žalos atlyginimą pagal nacionalinę civilinę teisę (šiuo klausimu žr. 2021 m. birželio 10 d. Sprendimo *Van Ameyde España*, C-923/19, EU:C:2021:475, 43 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

37 Konkrečiai kalbant, Direktyvos 2009/103 12 straipsnio 1–3 dalys skirtos, pirma, visiems keleiviams, išskyrus atitinkamos transporto priemonės vairuotoją, antra, apdraustojo, vairuotojo, ar bet kurio kito asmens, kuris pagal civilinę teisę įvykio atveju turi atsakyti, šeimos nariams ir, trečia, pėstiesiems, dviratininkams ir kitiems nemotorinių transporto priemonių valdytojams. Be to, šio straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje patikslinta, kad šis straipsnis nepažeidžia nei nuostatų dėl civilinės atsakomybės, nei nuostatų dėl žalos dydžio. Taigi, akivaizdu, kad šiose nuostatose nereglamentuojamas tokių nukentėjusių asmenų reikalavimo perleidimas.

38 Kita vertus, iš kartu aiškinamų Direktyvos 2009/103 1 straipsnio 2 punkto ir 3 straipsnio pirmos pastraipos matyti, kad draudimo apsauga, kuri turi būti užtikrinta pagal šią direktyvą, apima visus asmenis, kurie pagal civilinę atsakomybę reglamentuojančius nacionalinės teisės aktus turi teisę į transporto priemonėmis padarytos žalos atlyginimą. Taip pat reikia priminti, kad jokia šios direktyvos nuostata neleidžia daryti išvados, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo apriboti šia direktyva suteiktą apsaugą taip, kad ji apimtų tik tiesiogiai žalą sukėlusiame įvykyje dalyvavusius asmenis (2022 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *HUK-COBURG-Allgemeine Versicherung*, C-577/21, EU:C:2022:992, 41 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

39 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad perėmėjos savo teises į pagrindinėje byloje nagrinėjamus reikalavimus grindžia ne Lenkijos civilinės atsakomybės teise, o tik perleidimo sutartimis, kurias jos pagal civilinį kodeksą sudarė su asmenimis, patyrusiais turtinę žalą per eismo įvykį.

40 Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į šio sprendimo 30 punkte primintą tikslą apsaugoti per eismo įvykius nukentėjusius asmenis, į Direktyvos 2009/103 struktūrą ir į tai, kad joje nereglamentuojamas reikalavimų, kylančių iš motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo, perleidimas, reikia konstatuoti, kad tokį reikalavimą įgijęs perėmėjas negali būti prilygintas „nukentėjusiam asmeniui“, kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 1 straipsnio 2 punktą.

41 Taigi, Direktyvos 2009/103 18 straipsnis, kuriame numatyta, jog valstybės narės užtikrina, kad pagal 3 straipsnį apdraustos transporto priemonės sukeltuose įvykiuose nukentėję asmenys turėtų teisę tiesiogiai pareikšti ieškinį įvykį sukėlusio asmens civilinę atsakomybę apdraudusiai draudimo įmonei, netaikomas tokių perleidėjų pareikštiems ieškiniams.

42 Be to, tokį aiškinimą patvirtina šios direktyvos 30 konstatuojamoji dalis, pagal kurią teisė pasinaudoti draudimo sutartimi ir tiesiogiai pateikti reikalavimą atlyginti žalą draudimo įmonei yra labai svarbi ginant nukentėjusį asmenį motorinės transporto priemonės sukelto įvykio atveju. Šioje konstatuojamojoje dalyje pažymėta, kad siekiant palengvinti veiksmingą ir greitą žalos sureguliavimą bei kiek įmanoma išvengti brangiai kainuojančių teismo procesų, teisė tiesiogiai pareikšti ieškinį įvykį sukėlusio asmens civilinę atsakomybę apdraudusiai draudimo įmonei turėtų būti numatyta visiems asmenims, nukentėjusiems motorinių transporto priemonių sukeltuose įvykiuose. O perėmėjai nėra asmenys, nukentėję eismo įvykyje ir negali būti jiems prilyginami.

43 Dėl Direktyvos 2009/103 28 straipsnio, kurį taip pat nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir kuriame nustatyta, kad pagal Sutartį valstybės narės gali palikti galioti jau priimtas arba priimti naujas nuostatas, kurios nukentėjusiajai šaliai yra palankesnės už tas, kurios yra būtinos, kad būtų laikomasi šios direktyvos, pakanka pažymėti, kad šis straipsnis taip pat susijęs su nukentėjusio asmens teisėmis, todėl jis netaikomas reikalavimų dėl žalos atlyginimo perėmėjams.

44 Darytina išvada, kad jokia Direktyvos 2009/103 nuostata netrukdo valstybėms narėms numatyti reikalavimų, kylančių dėl įvykio, kuriam taikoma transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo sutartis, perleidimo tvarkos ir nedraudžia perėmėjui kreiptis į teismą savo vardu ir sąskaita dėl jam perleisto skolinio reikalavimo įvykdymo.

45 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2009/103 1 straipsnio 2 punktas ir 3, 18 bei 28 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias asmeniui, patyrusiam turtinę žalą per eismo įvykį ir gavusiam iš transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo įmonės žalos atlyginimą, tačiau manančiam, kad šis atlyginimas nekompensuoja visos žalos, už atlygį perleisti trečiajam asmeniui savo skolinį reikalavimą, lygų skirtumui tarp numatomos viso šios žalos atlyginimo vertės ir žalos atlyginimo, kurį jam jau sumokėjo ši įmonė, dydžio, dėl ko trečiasis asmuo gali savo vardu ir sąskaita kreiptis į teismą ir reikalauti, kad ši įmonė įvykdytų šį reikalavimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

46 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/103/EB dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo patikrinimo 1 straipsnio 2 punktas ir 3, 18 bei 28 straipsniai

turi būti aiškinami taip:

pagal juos nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias asmeniui, patyrusiam turtinę žalą per eismo įvykį ir gavusiam iš transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo įmonės žalos atlyginimą, tačiau manančiam, kad šis atlyginimas nekompensuoja visos žalos, už atlygį perleisti trečiajam asmeniui savo skolinį reikalavimą, lygų skirtumui tarp numatomos viso šios žalos atlyginimo vertės ir žalos atlyginimo, kurį jam jau sumokėjo ši įmonė, dydžio, dėl ko trečiasis asmuo gali savo vardu ir sąskaita kreiptis į teismą ir reikalauti, kad ši įmonė įvykdytų šį reikalavimą.

Parašai.